

Силабус курсу: **Історія зарубіжної літератури кінця ХХ – початку ХХІ століття**

**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

Ступінь вищої освіти:	другого (магістерського) рівня вищої освіти
Освітня програма:	«Середня освіта. Мова та література (англійська)»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	1
Кількість кредитів ЄКТС:	2,5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

кандидат філологічних наук Семенець Ольга Сергіївна
вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по батькові
завідувач кафедри іноземної філології та перекладу

посада

semenets.olha@snu.edu.ua

електронна адреса

+380504047402

телефон

телеграм за номером
телефону

месенджер

<https://us05web.zoom.us/j/81096665272?pwd=BAUGcn4bacLbm5aR7ZHt0CbnBbagxq.1>

консультації

Викладач лабораторних занять:*

не передбачено

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

Викладач практичних занять:*

кандидат філологічних наук Семенець Ольга Сергіївна
вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по батькові
завідувач кафедри іноземної філології та перекладу

посада

semenets.olha@snu.edu.ua

електронна адреса

+380504047402

телефон

телеграм за номером
телефону

месенджер

<https://us05web.zoom.us/j/81096665272?pwd=BAUGcn4bacLbm5aR7ZHt0CbnBbagxq.1>

консультації

Цілі курсу:	Навчальна дисципліна «Історія зарубіжної літератури кінця ХХ – початку ХХІ» покликана сформувати у майбутніх вчителів і викладачів зарубіжної літератури сучасні уявлення про своєрідність, основні тенденції та закономірності розвитку літератури на її найновішому етапі розвитку, а також про її значення у світовому культурному процесі. Процес вивчення відповідного курсу історії зарубіжної літератури базується на методологічній основі, яка вимагає від студентів детального аналізу конкретної історичної доби, ознайомлення з працями видатних дослідників літератури та соціокультурного розвитку доби, конкретного знання фактів літературного процесу. Перша і необхідна умова при цьому – уважне читання текстів художніх творів не в уривках, вміщених у хрестоматії, а повністю, що дає конкретне уявлення про їх поетику, особливості художньої форми.
Результати навчання:	В результаті вивчення курсу вивчення здобувач має: Знати: <ul style="list-style-type: none"> ✓ новітні тенденції у дослідженні західноєвропейської літератури найновішого часу; ✓ соціокультурні фактори, які впливали на формування літературної доби; ✓ основні поняття, термінологію, різноманітні наукові підходи до вивчення літератури цього періоду; ✓ основні етапи життя та творчості найвидатніших письменників цієї доби; ✓ художні особливості творів, що вивчаються, їх місце та значення у світовому літературному процесі. вміти: <ul style="list-style-type: none"> ✓ вирізняти основні методологічні підходи до змісту та характеру цінностей художніх творів доби; ✓ користуватися категоріальним апаратом зазначеної доби; ✓ орієнтуватися в основних філософських концепціях доби; ✓ усвідомлювати світобачення й світорозуміння періоду; ✓ розрізняти жанри художньої творчості й видів мистецтва; ✓ володіти творчим підходом до аналізу творів художньої літератури у контексті зазначеної доби; ✓ збагачувати власну духовну культуру через самоосвіту.
Передумови до початку вивчення:	Базові знання, отримані при вивченні курсів «Історії зарубіжної літератури», «Вступ до літературознавства» рівня вищої освіти «бакалавр»

Мета курсу (набуті компетентності)

Унаслідок вивчення навчального курсу здобувач вищої освіти набуде таких компетентностей, як:

- ЗК 2.** Здатність до генерування нових ідей, прояву креативності в освітній діяльності, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності, критичного мислення тощо.
- ЗК 5.** Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних вітчизняних та іншомовних джерел.
- ЗК 7.** Здатність застосовувати набуті професійні знання і вміння в реаліях освітнього процесу.
- ЗК 9.** Здатність виявляти толерантність, формувати духовні цінності на засадах поваги до національної ідентичності й культурного розмаїття.
- ЗК 10.** Здатність до письмової й усної іншомовної комунікації в професійному середовищі.
- ЗК 12.** Вільне володіння державною мовою.
- ЗК 13.** Володіння іноземними мовами.
- ФК 4.** Здатність використовувати фахові знання теорії мовознавства та літературознавства, наукових шкіл і напрямів актуальних філологічних досліджень.
- ФК 7.** Здатність проводити професійно-орієнтовані наукові дослідження, аналізувати й узагальнювати результати дослідницького/творчого проєкту.
- ФК 8.** Здатність застосовувати науково-педагогічні теорії в освітньому процесі, інновації у фаховій діяльності, використовувати іншомовні комунікативні стратегії в освітньому середовищі та міжкультурному контексті.
- ФК 12.** Здатність структурувати й організувати навчальний матеріал відповідно до вимог шкільної програми або робочих навчальних програм ЗВО.
- ФК 15.** Здатність здійснювати емоційно експресивний вплив на учнівську та студентську аудиторію.

Програмні результати навчання

- ПРН 6.** Знання норм мовної поведінки, особливостей соціокультурного та країнознавчого аспектів іноземної мови, історії мови, усвідомлення художньої літератури як мистецтва слова.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
2 семестр				
1.	Загальна характеристика літературного процесу другої половини ХХ – початку ХХІ століття	2/0/2	Передумови формування літературної мапи. Історичний та соціокультурний контекст доби. Мультикультуралізм. Фемінізм. Постколоніалізм.	Участь в обговоренні Усне опитування Ведення конспекту
2.	Постмодернізм як літературне явище.	2/0/2	Філософсько-естетичні засади постмодернізму та їх вияв у художній літературі. Деконструктивізм. Постструктуралізм.	Участь в обговоренні Усне опитування Ведення конспекту.

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ЛЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			Інтертекстуальність. Милорд Павич, Умберто Еко та Бора Чосич	Читання художньої літератури
3.	Літературний процес в Німеччині та Швейцарії кінця ХХ – початку ХХІ століття	2/0/2	«Література повернення» (Кріста Вольф, Генріх Белль), література про Голокост (Б. Шлінк), «магічний реалізм» (Г. Носсак). Творчість Г. Грасса та драматургія Г. Мюллера. Постмодернізм у творчості П. Зюскінда. Огляд швейцарської літератури (М.Фріш та Ф.Дюрремонт)	Участь в обговоренні Усне опитування Ведення конспекту Читання художньої літератури
4.	Літературний процес у Франції останньої третини ХХ – початку ХХІ століття	2/0/2	Філософсько-алегоричні романи Р.Мерля та Веркора. «Новий роман» А.Роб-Грійє, К. Сімона та Н. Саррот. «Нові нові романісти» Ф. Соллерс. Творчість М. Дюрас, Ф. Саган, М. Турньє, П. Модіано, Ж. М. Ле Клезіо, П. Констана, Е. Е. Шмітта, М. Вільбека, Ф. Бегбедера, М. Пажя. «Література про що завгодно». Постекзотизм А. Володіна	Участь в обговоренні Усне опитування Ведення конспекту Читання художньої літератури
5.	Літературний процес в Англії останньої третини ХХ – початку ХХІ століття	2/0/2	«Старше» покоління письменників (Г. Грін, Е. Бьорджес, Дж. Фаулз). «Університетський роман М. Бредбері і Д. Лорджа. «Молодше покоління англійських письменників (Дж. Барнс, Г. Свіфт, П. Акройд, І. Мак'юен). Мультикультуралізм в творчості Кадзуо Ісігуро та М. Ондаатжі, М. Лі, С. Рушді. Жіточа проза М. Спарк, М. Дреббл, А. Мердок та інших	Участь в обговоренні Усне опитування Ведення конспекту Читання художньої літератури
6.	Літературний процес у США останньої третини ХХ – початку ХХІ століття	2/0/2	Література про війну та проти війни (Н.Мейлер, К. Воннегут) Контркультура – бітники (В. Берроуз, С.Зонтаг).Чорний гумор (К.Кізі, Дж.Барт, Т. Пінчон) Моральний реалізм, новий журналізм, мінімалізм (Дж. Гарднер, Н. Мейлер, Т. Вульф, Р. Карвер). Драматургія США (А. Міллер, Е. Олбі, С. Шепард).	Участь в обговоренні Усне опитування Ведення конспекту Читання художньої літератури

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			Література індіанців (Н.С. Момадей, Л. М. Сілко), афро-американців (Д. Болдуїн, Р. Еллісон, Т. Моррісон), Українсько-американська ідентичність (А.Мельничук)	
7.	Тема війни в літературі останньої третини ХХ – початку ХХІ століття	2/0/2	Сучасна література про Другу Світову війну. Роман «Благоволительки» Дж. Літтеля Література про Голокост (П. Леві, Д. Бойн).	Участь в обговоренні Ведення конспекту Читання художньої літератури
8.	Залік	0/0/2	Підсумковий тест	

Рекомендована література

Базова:

1. Litterature francaise du XXe siecle = Французька література ХХ століття: у 2 ч. / уклад. Г. Ф. Драненко, О. О. Матвеева. Чернівецький національний ун-т ім. Ю.Федьковича. Чернівці: Рута, 2007. 88+88 с.
2. Історія американської літератури ХХ століття / Тамара Денисова ; НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2012. 487 с. : іл.
3. Література Великої Британії та США: навч. посіб. / М. М. Дудченко. – 2-ге вид., доп. – Суми : Університетська книга, 2012. – 445 с. – Текст англ.
4. Література Франції : навч. посіб. / [авт.-упоряд. І.Л. Ануфрієва]. Х.: НУА, 2016. 168 с.
5. Мізін. К.І. Історія німецької літератури: від початків до сьогодення (коротко із практичною частиною): Навчальний посібник для студентів германістів (нім.). Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. 336с.
6. Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів : Літопис, 2002.
7. Фіськова С. Історія німецької літератури. Періоди, напрями розвитку, ідеї, постаті: Навчально-методичний посібник. Львів: ПАІС, 2003. 340 с.
8. Французька література : навч. посіб. для викладачів, студ., учнів серед. спец. і загальноосвіт. навч. закл. / М. І. Гончар, Н. М. Чепурна. Черкаси : Кур'єр, 2005. 102 с.
9. Черкашина Т. Ю. Література франкомовних країн: тексти лекцій для магістрантів ф-ту іноземних мов спец. "Мова та література (французька)". Луганськ: Альма-матер, 2007. 180 с.
10. Шахова К.О. Література Англії ХХ ст. К., 1993.
11. Шульце Г. Історія Німеччини. Київ: Видавництво «Наука», 2010. 265 с.

Допоміжна:

1. Андрухович Ю. Постмодернізм — не напрям, не течія, не мода. *Слово і час*. 1999. № 3.

2. Банвіль Д. Інтерв'ю із Салманом Рушді *Всесвіт*. 1994. № 8. С. 147-150
3. Берджес Е. Таємниця мелодії *Всесвіт*. 1987. № 9. С. 177-178
4. Бессараб О. В. Специфіка розвитку американської літератури другої половини ХХ століття *Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна*. Харків, 2011. № 936. С. 242–249.
5. Бігун Б. Постмодерністський образ світу *Вікно в світ*. 1999. № 3. С. 88-96
6. Гарлемський ренесанс: (історія, теорія, поетика та афро-американ. самість) / Марія Шимчишин. Тернопіль: Підруч. і посіб., 2010. 319 с.
7. Дам'янов С. Сербська фантастика від середньовіччя до постмодерну. Режим доступу: [http://proza.com.ua/4 print/258](http://proza.com.ua/4_print/258)
8. Денисова Т. Феномен постмодернізму: контури й орієнтири *Слово і час*. 1995. № 2. С. 18-27
9. Денисова Т.М., Савченко Г.М. Наприкінці ХХ ст. – постмодернізм, мультикультуралізм *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 1999. №1.
10. Джеймсон Ф. Політика теорії: ідеологічні погляди у постмодерністських дебатах / Ф. Джеймсон *Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.* / за ред. М. Зубрицької. Львів: Літопис, 2002. С. 748–760
11. Затонський Д. Про життя, яке саме себе імітує *Зарубіжна література*. 2002. № 24. 24 с.
12. Кикоть В. М. Роберт Фрост в українських перекладах. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2021. 360 с.
13. Кольауер М. Про літературу і культуру доби ксероксів *Всесвіт*. 2005. № 7/8. С. 188-192.
14. Коннор С. Теоретики постмодернізму *Всесвіт*. 1998. № 11. С. 117-125
15. Кук Ф. Модерн, постмодерн і місто. Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n29texts/cookie.htm>
16. Кундера М. Квазіавтостоп *Всесвіт*. 2000. № 1/2. С. 12-21.
17. Моро Ж.-Л. Художня вигадка і нова література художньої вигадки *Всесвіт*. 1995. № 10/11. С. 137-141.
18. Одаренко О. Простір розгалужених шляхів: знайомство з гіперлітературою *Всесвіт*. 2003. № 9/10. С. 161-168.
19. Перекладацька рецепція сучасної американської поезії: монографія. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 352 с.
20. Постмодернізм. *Літературознавчий словник-довідник* / Р. Гром'як, Ю. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997. С. 565-566.
21. Растеллі Ф. Історія як фальсифікація («Баудоліно» Умберто Еко) *Всесвіт*. 2002. № 9/10. С. 123-126.
22. Сабат Г. У лабіринтах утопії й антиутопії. Дрогобич : Коло, 2002. 158 с
23. Скуратівський В. У колі «Маятника Фуко», або Ностальгія за священиком / В. Скуратівський *Всесвіт*. 1998. № 8. С. 73-77.
24. Фесенко В. Кіт у чоботях, або Фрагментарні роздуми на теми французької літератури останнього десятиліття *Всесвіт*. 2003. № 5/6. С. 137-145.
25. Фесенко В. Мішель Турнье *Всесвіт*. 2000. № 3/4. С. 6

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека світової літератури – оригінали та переклади (Library of the world literature – original texts and translations)
2. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>.
3. Електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література): <http://ukrlib.com>

4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <http://nbuv.gov.ua/>
5. Український журнал іноземної літератури <http://www.vsesvit-journal.com/>

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

1 семестр

Інструменти і завдання	Кількість балів
Практичні заняття	35
Самостійна робота	
- Читання художньої літератури	20
- Конспект науково-критичних статей	15
Підсумковий тест/Залік	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання практичних завдань здобувач вищої освіти має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим. Результати навчання здобувачів вищої освіти оцінюються викладачем об'єктивно. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Завдання і заняття:

Усі завдання, передбачені програмою курсу, мають бути виконані своєчасно й оцінені в спосіб, визначений Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у СНУ ім. В. Даля. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. Через поважну причину (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни відпрацювання можуть бути збільшені за письмовим дозволом

декана. До складання екзамену допускаються студенти, які виконали індивідуальні завдання.

Поведінка на заняттях:

На заняття студенти з'являються відповідно до розкладу, не запізнюючись.

Під час онлайн-занять студенти:

Присутні на занятті з увімкненими камерами та вимкненими мікрофонами; коректно поведуться між собою;

вмикають мікрофони, відповідаючи на питання викладача;

застосовують правило «піднятої руки» за потреби висловити коментар чи відповіді на питання до аудиторії

вільно висловлюють свої погляди.

Під час контролю знань студенти:

не послуговуються зовнішніми джерелами інформації, які заборонено використовувати під час виконання роботи);

не можуть розмовляти з іншими студентами та порушувати режим тиші;

мають право на отримання від викладача роз'яснень про причини отримання низької/незадовільної оцінки.